

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

**Міністерство соціальної
політики України**

**Національна соціальна сервісна
служба України**

**Закарпатська обласна військова
адміністрація**

**Тересвянська селищна рада
Тячівського району
Закарпатської області**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого виявлено порушення прав людини у діяльності стаціонарного відділення територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тересвянської селищної ради Тячівського району Закарпатської області (далі – заклад).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції

проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, а також погіршення умов перебування підопічних в інтернатних закладах.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час позапланового відвідування закладу 20.03.2023 виявлено порушення прав людини та суттєві недоліки у діяльності вказаної установи, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Системний та комплексний характер виявлених порушень прав людини у діяльності закладу може свідчити про нездійснення Міністерством соціальної політики України та Національною соціальною сервісною службою України як центральними органами виконавчої влади належного контролю за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг та медичного забезпечення підопічних.

Зокрема, у закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних та персоналу закладу у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та Вимогам з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Організація питного режиму в закладі здійснюється неналежним чином. Не забезпечено вільного доступу підопічних, у тому числі ліжкових хворих, до питної води, що є порушенням пунктів 33, 35 Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (CPT/Inf (98) 12).

Не забезпечено доступу ліжкових хворих до свіжого повітря відповідно до пункту 7 Переліку принципів, що стосуються поводження із особами, позбавленими свободи, у контексті пандемії коронавірусної хвороби COVID-19, затвердженого Європейським комітетом з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню,

у якому закріплено право осіб щоденно перебувати на свіжому повітрі (принаймні протягом однієї години).

Виявлено значну кількість харчових продуктів, термін придатності яких закінчився (масло, борошно, вівсяна крупа), що є порушенням вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та може становити загрозу життю та здоров'ю підопічних.

Окремі житлові приміщення закладу не відповідають вимогам статті 22 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та потребують термінового проведення ремонтних робіт.

Попри те, що спостереження за станом здоров'я та організація надання медичної допомоги, у тому числі відповідно до призначень лікарів, відповідно до абзацу чотири пункту 1 розділу VIII Державного стандарту визначено одним із основних заходів, що складають зміст соціальної послуги стаціонарного догляду, закладом не отримано ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, що є порушенням вимог пункту 15 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», оскільки попри відсутність відповідної ліцензії медичним персоналом надається підопічним медична допомога та медичні послуги.

У порушення вимог наказу Міністерства соціальної політики України від 12.07.2016 № 753 «Про затвердження Типового штатного нормативу чисельності працівників територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» у штаті закладу відсутня лікарська посада, у зв'язку з чим у закладі не здійснюється постійний лікарський контроль за станом здоров'я підопічних, не ведуться медичні картки амбулаторних хворих відповідно до «Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації № 025/о», затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110.

Окрім зазначеного, у закладі не ведеться облікова документація стосовно обліку та використання лікарських засобів, що є порушення вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2014 № 635 «Про затвердження Методичних рекомендацій ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів у закладах охорони здоров'я» та унеможливує відстеження призначення лікарів, їх виконання та ті лікарські засоби, які були призначені та видані підопічним.

У порушення вимог статті 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» закладом не проводиться виконання індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю, внаслідок чого зазначені особи не отримують належних діагностичних, лікувальних і реабілітаційних заходів.

Також виявлено порушення статті 23 Закону України «Про лікарські засоби», пунктів 5, 6 розділу II Правил утилізації та знищення лікарських засобів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.04.2015 № 242, у частині недопущення використання лікарських засобів

у зв'язку з пошкодженням упаковки медичних препаратів, що унеможливило встановлення їх терміну придатності.

Усупереч вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» приміщення закладу та санітарно-гігієнічні кімнати не пристосовані для потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до пункту 5 частини другої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», підпункту 3 пункту 5 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Міністерство соціальної політики України здійснює державний контроль за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги», вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, а також контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій;

відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783, Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг, проводить моніторинг та оцінювання якості надання соціальних послуг;

відповідно до пунктів 6, 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», а також частини третьої статті 13 Закону України «Про соціальні послуги» до відання місцевих державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території, реалізація державної політики та здійснення заходів для забезпечення соціального захисту осіб, а також здійснення контролю за додержанням вимог законодавства, у тому числі з питань охорони здоров'я;

відповідно до частини четвертої статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» забезпечення надання соціальних послуг належить до власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ПРОШУ:

1. Міністерство соціальної політики України, Національну соціальну сервісну службу України, Закарпатську обласну військову адміністрацію розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених

порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання державних стандартів надання соціальних послуг та медичної допомоги стаціонарним відділенням територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тересвянської селищної ради Тячівського району Закарпатської області, його відповідності Критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185.

2. Тересвянську селищну раду Тячівського району Закарпатської області розглянути подання, вжити:

невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, на медичну допомогу та належні умови утримання, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності стаціонарного відділення територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тересвянської селищної ради Тячівського району Закарпатської області;

організаційних заходів щодо отримання закладом ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, передбаченої Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності», а також щодо проведення поточного ремонту приміщень стаціонарного відділення територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тересвянської селищної ради Тячівського району Закарпатської області.

3. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності та про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування стаціонарного відділення територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тересвянської селищної ради Тячівського району Закарпатської області на 16 арк. у 1 прим.

Уповноважений

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Цикаленко І. (050) 967 95 51

